

Dinimizde yapılması önemsenen ibadetler yönünden de ahlak kurallarının ilişkisi vardır. Örneğin namaz ibadetini yerine getirmek insanı kötülük yapmaktan alıkoymak ve iyi olana yönlendirir.

Bilgi

İslam dininin güzel ahlak dini olduğunu vurgulaması bakımından Hz. Muhammed şu sözü söylemiştir: “Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim.” Aynı zamanda Hz. Muhammed’in bu sözünden din ile ahlak arasında sıkı bir ilişki olduğu çıkarılabilir.

İnsan İlişkilerinin Gelişmesinde Sevgi ve Saygının Önemi ve Gerekliliği

İnsan, maddi ve manevi yönü olan bir varlıktır. Bu sebeple de onun hem maddi hem de manevi ihtiyaçları vardır. Yemek, içmek, giyinmek, barınmak vb. insanın maddi ihtiyaçlarıdır. Yalnızca maddi ihtiyaçlarını karşılamak, insanın mutlu olması için yeterli değildir. Bunun yanı sıra insanın manevi ihtiyaçlarının da karşılanması gerekir. İnanmak, ibadet etmek,

ahlaklı olmak, güven duymak ve karşısındakine güven vermek, doğru sözlü ve hoşgörülü olmak vb. de insanın manevi ihtiyaçlarıdır. Manevi ihtiyaçların en önemlilerinden biri sevgi bir diğeri ise saygıdır.

Ayet

“Kaynaşmanız için... aranızda sevgi ve merhameti var etmesi de Allah’ın varlığının delillerindedir. Doğrusu bunda, iyi düşünen bir topluluk için ibretler vardır.”

(Rum/21)

Sevgi ve saygı insanların sosyal ilişkilerinin oluşmasında çok önemlidir. Sosyal hayatımızda ahlaki değerler ve milli değerler bir arada yaşamamız için gereklidir. İnsanların birlik ve beraberlik içinde olması sevgi ve saygı değerlerine bağlıdır. Çünkü insanlar birbirine sevgi ve saygı duyarak yakınlık oluştururlar.

Sevgi, insanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygudur. Bu duygu, insanları birbirine bağlar. Sevginin olduğu yerde yüzler güler, üzüntüler yerini neşeye bırakır, hüznler çabuk unutulur, sıkıntılar kolayca halledilir, kalpler kaynaşır.

Dikkat

İnsanın, mutlu olabilmek için sevmeye ve sevilmeye ihtiyacı vardır. Sevgi duymayan insanlar, başkaları tarafından kendisine sevgi duyulmayan insan ne kadar varlıklı ve sağlıklı olursa olsun mutsuz ve huzursuz olur.

Sevgi duygusu, insanın mutlu olmasındaki en önemli etkenlerden biridir. Bu duygu, insanı iki şekilde mutlu eder. Birincisi severek, ikincisi ise sevilerek mutlu olmaktır. Kalbi sevgi dolu olan ve varlıklara sevgiyle bakabilen kişilerin içinde, insanı huzursuz eden kin, düşmanlık, kıskançlık, hırs gibi kötü duygular barınmaz. Böyle kişiler, başta insanlar olmak üzere bütün canlılara, tüm varlıklara sevgiyle yaklaşır.

Unutmayalım;

Sevme duygusu insanı olumlu yönde etkiler.

Başkalarını, çevremizdeki varlıkları sevdiğimizde içimize huzur dolar.

Hayata sevgiyle bakıp seyerek yaklaştığımızda hem kendimizle hem de çevremizle barışık ve uyumlu bir insan oluruz. Bu da bize huzur ve mutluluk verir.

Sevilmek de insanı mutlu eder. Anne-babamızın, kardeşlerimizin, akrabalarımızın, koşularımızın, öğretmenlerimizin, arkadaşlarımızın bizi sevdiğini bilmek içimizi rahatlatır. Bize huzur ve güven verir. Yalnız olmadığımızı, onların her zaman yanımızda olduğunu hissettirir. Bir sıkıntı ya-

şadığımızda, sorunla karşılaştığımızda bizi seven insanların olduğunu bilmek o sorunu kolayca çözmemizi sağlar.

Dikkat

İnsanları, diğer canlıları ve doğayı sevmeyen kişiler her şeye olumsuz bakarlar. Çevrelerindeki güzellikleri göremez ve hissedemezler. Başkaları tarafından sevilmeyen kişiler güvensizlik ve yalnızlık duygusuna kapılırlar. Bu da onları mutsuz ve huzursuz eder.

Sosyal bir varlık olarak insan sevgi temelli davranışlarda bulunursa bu sevgi temelli davranışlar beraberinde saygı duymayı getirir. Karşısındakine sevgi duyan insan, güven veren emin bir insan olduğunu karşısındaki bireye yansıtır. Böylelikle sevgiyle yaklaşan insan karşısındaki kimse tarafından sevilir. Dolayısıyla insan manevi yönü bakımından sevme ve sevilme ihtiyacını karşılamış olur. Bu sevme ve sevilmenin beraberinde getirdiği saygıyla birlikte artık iki insan arasında güçlü bir bağ kurulmuş olur.

Sevgi ve saygı duyguları anne ve babamızla, kardeşlerimizle, akrabalarımızla, komşularımızla, arkadaşlarımızla ve öğretmenlerimizle olan ilişkilerimizi güçlendirir.

Anne-Babalarımıza Yönelik Sevgi ve Saygı:

Anne ve baba, çocuğunu doğumundan itibaren her türlü tehlikeden korur, besler ve büyütür. Onun sağlıklı bir şekilde büyümesi için elinden gelen çabayı gösterir. Hastalandığında doktora götürür ve tedavi ettirir. Çocuğunun iyi yetişmesi, eğitim alması, meslek sahibi olması için her türlü fedakârlığı yapar. Bütün bunları yaparken de evladından hiçbir karşılık beklemez. Peki, hiç düşündünüz mü, anne ve babamız bütün bu fedakârlıkları niçin yapmaktadır? Allah, anne ve babamıza sevgi ve merhamet duygusu vermeseydi, onların bize duyduğu sevgi olmasaydı ne büyük sıkıntılar yaşadık? Dolayısıyla anne ve babamızın bize duyduğu bu sevginin gereği Allah bizlerinde kalbine onları sevme duygusunu işlemiştir.

Bizler anne ve babamızın bize verdiği sevgiye ve emeğe karşılık olarak onlara olan sevgimizi ve bağlılığımızı göstermeli, onlara saygı duymalı ve hürmet göstermeliyiz.

Ayet

Biz insana, ana-babasına iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Çünkü anası onu nice sıkıntılara katlanarak taşımıştır. Sütten ayrılması da iki yıl içinde olur. (İşte bunun için) önce “bana, sonra da ana-babana şükret diye tavsiyede bulunmuşuzdur.” Dönüş ancak banadır.

(Lokman/14)

Onların bizim için verdiği emeklerin karşılığında, onlara saygı duyarak biz en kıymetli teşekkürde bulunmuşuzdur.

Küçüklüğümüzde bizleri şefkat ve merhametleriyle büyüten ve bizi gözetten anne-babalarımızı, biz de yaşlılıklarında şefkatle gözetiriz.

Kendilerine saygı duyduğumuzda ve sevgimizi yansıttığımızda Allah'ın da hoşnutluğunu kazanmış oluruz

Okuma Parçası

Rahmet Etmeyene Rahmolunmaz

Ebu Hureyre dedi ki: Resulullah (s.a.v)'ın huzurunda bulunuyorduk. Bu arada Hz. Muhammed durmadan henüz küçük yaşta olan Hasan ve Hüseyin'i öpüyordu. Peygamberimiz'in bu hareketini gören Uyeyne:

-“Ya Resulullah (s.a.v), benim on çocuğum vardır. Ben şimdiye kadar onların hiçbirini asla öpmemişim” dedi.

Hz. Muhammed bu sözü duyunca çehresinin rengi değişti ve:

-“Kim rahmet etmezse, ona rahmet olunmaz; eğer Allah rahmeti kalbinden almışsa, benim sana yapacak bir şeyim yoktur; kim, küçüklerimize rahmet etmez, büyüklerimizi de saymazsa, o bizden değildir” buyurdu.

Kardeşlerimize Yönelik Sevgi ve Saygı

Kardeşlerimiz bizim en yakınlarımızdır. Onlarla aynı anne ve babadan dünyaya gelmiş, aynı evde doğmuş ve büyümüşüzdür. Odamızı, soframızı, eşyalarımızı, giysilerimizi paylaşmışızdır. Beraber üzülmüş, beraber sevinmişizdir. Kardeşlerimizle biz, aynı vücudun parçaları gibiyizdir. Bütün bu sebeplerle kardeşlerimizi kendimize çok yakın hissederiz. Duygularımızı, düşüncelerimizi, sırlarımızı

onlara rahatlıkla anlatırız. Bir sıkıntımız olduğunda ilk olarak onlarla paylaşırız. Zor duruma düştüğümüzde, yardıma ihtiyaç duyduğumuzda, fikir danışmak istediğimizde öncelikle onlara başvururuz. Sevinçli bir olay yaşadığımızda da bunu kardeşimizle paylaşırız.

Hadis

“Büyüklerine saygı göstermeyen ve küçüklerine merhamet etmeyenler bizden değildir.”

(Ebu Davud)

Unutmayalım;

Ailede huzur ve mutluluğun sağlanması için kardeşlerin birbiriyle iyi ilişkiler içinde olması gerekir.

Kardeşlerin kendi aralarında mutlu olması anne-babalarımızı mutlu etmektedir.

Dolayısıyla kardeşler arasındaki ilişkiler, öncelikle sevgi ve saygı temeline dayanmalıdır.

Akrabalarımıza Yönelik Sevgi ve Saygı

Akrabalarımız anne-babamızın doğduğu ve büyüdüğü ailede bize yakın olanlardır. Akrabalarımıza olan sevgi ve saygımız da anne-babamıza olan sevgi ve saygının bir parçasını oluşturmaktadır.

Bizler akrabalarımıza olan sevgi ve saygıyı onları ziyaret ederek, onların hal ve hatırlarını sorarak yerine getiririz. Peygamberimiz Hz. Muhammed “akrabalarına sevgi duymanın, onlara gerekli

saygıyı göstermenin onların hayır dualarının alınmasına vesile olacağını ve o güzel dileklerin, duaların Allah tarafından kabul edileceğinden” bahsetmektedir. Peygamberimiz bu ifadeleriyle dinimizde akrabalara yönelik sevgi ve saygının önemini vurgulamıştır.

“Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder...”

(Nahl/90)

Akrabalarımız ile iyi geçi-
nirsek onlarla iletişimimiz iyi
olur. Aramızdaki bu iletişim
bizleri mutlu eder.

Akrabalarımızın hayır dua-
larını, iyi ve güzel dileklerini
alırız.

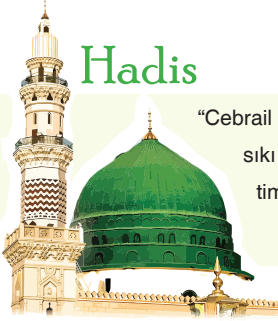
Böylece hem rabbimiz hem
de Anne-babalarımız akraba-
larımızla olan iletişimimizden
hoşnut olur.

Komşulara Yönelik Sevgi ve Saygı:

Ailemizden sonra en yakın sosyal çevremizi komşularımız meydana getirir. İyi veya kötü günlerimizde şartlar en yakın çevre ile temas halinde bulunmayı gerektirir. Darlık zamanında yardımlaşma, normal zamanlarda ziyaretleşme, sır sayılabilen halleri gizleme, birbirinin hâlimden etkilenme gibi konular komşulukla ilgili bir dizi hak ve so-

rumlulukların kaynağını oluşturur. Kur'ân-ı Kerim`de komşu ilişkisinden şöyle söz edilir: “Anaya, babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşına, yolcuya ve yönetmekle yükümlü bulunduğunuz kimselere iyilik edin “ (en-Nisâ, 4/34)

Hadis

“Cebraîl durmadan bana komşuya iyilik etmeyi tavsiye ederdi. Bu sıkı tavsiyeden, komşuyu komşuya mirasçı kılacağını zannettim”

(Buhari)

Bu bakımdan bizler de sosyal çevremizin ilk ayağını oluşturan komşularımızla komşuluk ilişkilerinde sevgi ve saygı temelli davranışlarda bulunmalıyız. Örneğin; komşularımızı rahatsız edecek tutumlardan kaçınmalı, onların hoşlarına gitmeyecek sözleri söylememeliyiz. Komşularımızın hal ve hatırlarını sorup, bir sıkıntı ve ihtiyaçları varsa gidermeli ve onlara işlerinde yardımcı olmalıyız. Bayramlarda yakınlarımızı ziyaret ettiğimiz gibi komşularımızı da ziyaret edip onlarla bayramlaşmalıyız. İşte tüm bu örnekler komşularımıza yönelik olan sevgi ve saygının bir gereğidir.

Komşuluk zor ve sıkıntılı zamanlarda dayanışma ve yardımlaşmayı gerektirir.

Öyleyse komşularımızın zor ve sıkıntılı anlarında yanında olmamız onların da bizim zor ve sıkıntılı zamanlarımızda yanında olmalarına etki eder.

Ayrıca komşuluk dinimizin önemseydiği bir konu dur. Komşularımıza sevgi ve saygı ile yaklaşırsak dinimizce hoş karşılanan bir davranışı yerine getirmiş oluruz.

Arkadaşlarımıza Yönelik Sevgi ve Saygı:

Bir insan, dünya ve ahirette de sevdiği ile beraber olur. Onun için iyilerle arkadaşlık etmeye çalışmalıdır. Bundan dolayı bizler iyi arkadaşlıklar edinmeli, iyi arkadaşlar bulunca kıymetlerini bilmeliyiz. Ona saygılı davranmalıyız. Arkadaşlarımızın ayıbını ve kusurunu görmemeli, onunla alay etmemeli ve yanlışı varsa başkalarıyla paylaşma-

malıyız. Arkadaşlarımızla gereksiz tartışmaya girişmemeli, onların kalbini kırmamalı, arkadaşının aleyhinde konuşan olursa susturmalı, hoşlanmayacağı ve alınacağı sözleri yüzüne karşı veya arkasından söylememeliyiz. Tüm bu saydıklarımız arkadaşlarımıza yönelik olan sevgi ve saygının bir gereğidir. Dolayısıyla onlarla olan sevgi ve saygımızı korumak istiyorsak bunlara dikkat etmeliyiz.

Ayet

“Kişi,arkadaşının ahlakı üzeredir. Dolayısıyla kiminle dost olacağına dikkat etsin!”

(Ebû Dâvud)

Arkadaşlarımızla iletişimimiz dair bilinmesi gerekenler;

Arkadaşlarımızı iyi seçmeli ve arkadaşlarımızla birbirimize güzel örnek olmalıyız.

Arkadaşlarımız bizim neşeli dakikalar geçirdiğimiz kimselerdir.

Arkadaşlarımıza karşı sevgiyle yaklaşmamız ve onlar saygılı olmamız aramızdaki bağı güçlendirir.

Öğretmenlerimize Yönelik olan Sevgi ve Saygı:

Dinimiz bilgiye büyük bir önem vermiş ve bilgiyi öğreten kimseyi de övmüş, yüceltmıştır. Öğretmenlerimiz de dinimizin büyük önem verdiği bilgiyi ve o bilgiyi kullanmanın yollarını, metotlarını bize öğretmektedir. Öğretmenlerimiz; bilgiyi çabucak ve hızlı bir şekilde öğrenebil-

memiz, aklımızda tutabilmemiz için, derslerimizin iyi olması için bizleri her zaman moral ve motive ederler. Elleri öpülesi değerli öğretmenlerimiz ana-baba gibi şefkatiyle sarar bizleri, üzüntülerimize de sevinçlerimize de ortak olur. Bize sevgisiyle yaklaşarak sevmeyi de öğretir. Dolayısıyla bizler için anne-baba gibi her şeyin en iyisini olmasını isteyen, bunun için çaba gösteren ve emek veren, yarınlara güzel şeyler eserler yapabilmemiz ve o eserleri bizden sonrakilere bırakabilmemiz için bizlerle bilgisini, birikimini paylaşan öğretmenlerimize sevgi ve saygımızda kusur etmemeliyiz.

Hadis

“Yalnız şu iki kimseye gıpta edilir. Allah'ın kendisine verdiği malı hayır yolunda harcıyıp tüketen kimse. Allah'ın kendisine verdiği ilmi ve bilgiyi yerli yerince kullanan ve onu başkalarına da öğreten kimse.”

(Buhari)

Yaşantımızın her alanında bu kadar önemli bir yere sahip olan sevgi ve saygı insanlarda adalet, merhamet, vicdan, insaf gibi duygu ve düşüncelerin olgunlaşmasında etkili olmaktadır. Duygu ve düşüncelerin davranış olgunluğuna dönüşmesi insanların sevgi ve saygı değerlerine bağlı olarak hayatına devam etmesine bağlıdır. İnsanlarla olan ilişkilerimizde sevgi ve saygı sayesinde birbirimize değer vererek kıymet biliriz, anlayışlı oluruz, alttan alırız, makul karşılarız. Bu da birlik ve beraberlik duygularını pekiştirir, hoşgörü, barış ve huzur ortamı sağlar.

Öğretmenlerimize yönelik sevgi ve saygı dileklerinde bulunmamız onlardan öğrendiklerimizin kalıcılığını sağlar.

Öğretmenlerimizden öğrendiklerimizi uygulamak onlara olan sevgi ve saygımızın en güzel göstergesidir.

Ayrıca dinimiz bilgiye ve bilgiye öğretenlere büyük bir önem verdiği için öğretmenlerimize. saygı ve sevgi duymamız Allah'ın hoşnutluğunu da kazandırır.